

10 gouden regels

Doe het goed of doe het niet.

Een burgerberaad is een krachtig middel. Maar het werkt alleen als het van begin tot eind goed is opgezet. Zonder duidelijke afspraken en een sterk proces kan het zorgen voor teleurstellingen. Daarom werken we met tien (internationaal erkende) gouden regels. Dit zijn de voorwaarden voor een burgerberaad met impact.

1. Vertrouw inwoners

Inwoners kunnen meer dan vaak wordt gedacht. Burgerberaden overal ter wereld laten dat zien: gelote deelnemers komen tot verrassend doordachte oplossingen, ook bij ingewikkelde onderwerpen. Ze kijken vaak verder dan hun eigen belang en zoeken naar wat werkt voor de samenleving als geheel. Dat vraagt ook iets van de politiek. Zij moet ruimte geven en het burgerberaad onafhankelijk laten werken.

2. Stel een open vraag

Een burgerberaad is niet bedoeld om draagvlak te creëren voor beleid dat al vaststaat. De vraag moet open zijn en ruimte laten voor verschillende richtingen. Niet zo breed dat alles erbij hoort, en niet zo smal dat er alleen een ja of nee uit kan komen.

3. Zorg voor een duidelijke opdracht

Vooraf moet helder zijn waar het burgerberaad over adviseert en onder welke voorwaarden ze worden uitgevoerd. Die afspraken vormen het mandaat. Ze geven richting en zorgen dat deelnemers weten waar ze het voor doen. Er moet ook een vooraf vastgesteld plan van opvolging zijn. Inwoners weten dan wat er met de aanbevelingen wordt gedaan. Idealiter blijven deelnemers ook na afloop betrokken, bijvoorbeeld door deel te nemen aan een monitorgroep die de opvolging in de gaten houdt.

4. Neem de tijd

Een goed burgerberaad kost tijd. Tijd voor de voorbereiding, voor het gesprek en voor het maken van afgewogen keuzes. Deelnemers moeten zich kunnen verdiepen en verschillende perspectieven leren kennen. In de praktijk betekent dat meerdere dagen (vaak minimaal vijf), verspreid over een aantal maanden.

5. Werk met gewogen loting

Iedereen moet een eerlijke kans hebben om mee te doen. Een gewogen loting zorgt voor een groep die een goede afspiegeling vormt van de samenleving. Niet alleen de mensen die altijd al komen opdagen, maar juist ook degenen die normaal niet meedoen. Die diversiteit maakt het aantal perspectieven groter en de uitkomsten sterker.

6. Neem drempels weg

Meedoen moet voor iedereen haalbaar zijn. Werk, zorgtaken of geld mogen geen reden zijn om af te haken. Vergoed deelname en reiskosten en denk aan praktische ondersteuning, zoals kinderopvang en tolken. Zo kunnen de mensen die worden ingeloot ook echt deelnemen.

7. Zorg voor gebalanceerde informatie

Deelnemers moeten zich kunnen verdiepen in het onderwerp. Dat vraagt om informatie vanuit verschillende perspectieven. Experts, ervaringsdeskundigen en deelnemers zelf dragen daaraan bij. Deelnemers kunnen nadrukkelijk ook zelf om bepaalde informatie en expertise vragen. Zorg dat de informatie toegankelijk, controleerbaar en in verschillende vormen beschikbaar is. Zo ontstaat een stevig en evenwichtig aanbod van informatie.

8. Voer dialoog in plaats van debat

Bij een dialoog gaat het niet om gelijk krijgen, maar om begrijpen wat er speelt. Deelnemers luisteren, stellen vragen en onderzoeken verschillen. Van daaruit zoeken ze naar oplossingen. Onafhankelijke gespreksbegeleiders zorgen dat iedereen aan bod komt en dat het gesprek in balans blijft.

9. Betrek de samenleving

Een burgerberaad staat niet los van de samenleving. Daarom is het belangrijk dat iedereen op de hoogte is, ook de inwoners die niet ingeloot zijn. Maak, bijvoorbeeld via een (interactieve) publiekscampagne, duidelijk wat de vraag is, hoe deelnemers worden gekozen en hoe het proces verloopt. Deel informatie en uitkomsten actief, zodat iedereen kan volgen wat er gebeurt en waarom.

10. Evalueer, leer en herhaal

Een burgerberaad is geen eindpunt, maar een stap naar een sterkere democratie. Door iedere stap te evalueren zie je wat werkt en wat een volgende keer beter kan. Met ieder burgerberaad groeit het vertrouwen, en krijgt het burgerberaad stap een vaste plek in onze democratie.

Even sparren?

Overweeg je een burgerberaad te organiseren of initiëren als inwoner? Of wil je gewoon even een idee toetsen? In een half uur brengen we samen helderheid in je idee of je volgende stap.

[Klik hier](#)

BUREAU
BURGER
BERAAD